

CR327Series[M][2]-SDS_POLAND-Polish-10.pdf

CR327Series[Y][2]-SDS_POLAND-Polish-11.pdf

KARTA CHARAKTERYSTYKI

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

1.1. Identyfikator produktu

Nazwa handlowa albo oznaczenie mieszaniny	CR327Series[M][2]
Numer rejestracyjny	-
Synonimy	Brak.
Data wydania	30-09-2014
Numer wersji	02
Data rewizji	26-05-2015
Zastępuje datę	30-09-2014

1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zidentyfikowane zastosowania Drukowanie atramentowe

Niezalecane zastosowania Nie ustalono.

Identyfikacja firmy

Hewlett-Packard Polska Sp. z o.o.
ul.Szturmowa 2A
02-678 Warszawa, Polska
Numer telefonu +48 22 5657700

Infolinia toksykologiczna firmy Hewlett-Packard
(bezpłatnie na terenie USA) 1-800-457-4209
(bezpośrednio) 1-760-710-0048

Linia obsługi klienta HP
(bezpłatnie na terenie USA) 1-800-474-6836
(bezpośrednio) 1-208-323-2551
Poczta elektroniczna: hpcustomer.inquiries@hp.com
Emergency number +48 42 657 99 00
OPTIONAL +48 42 631 47 67 (24h)

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Klasyfikacja zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008, z późniejszymi zmianami.

Mieszanina ta nie spełnia kryteriów dla jej zaklasyfikowania zgodnie z Rozporządzeniem (WE) 1272/2008, z późniejszymi zmianami.

Klasyfikacja zgodnie z Dyrektywą 67/548/EEC lub 1999/45/EC, z późniejszymi zmianami

Podsumowanie dotyczące zagrożeń

Zagrożenia fizyczne	Nie stwierdzono istnienia zagrożeń fizycznych.
Zagrożenia dla zdrowia	Nie klasyfikowane jako zagrożenie dla zdrowia
Zagrożenia dla środowiska	Nie stwierdzono istnienia zagrożeń ekologicznych.
Zagrożenia szczególne	Brak danych.
Główne objawy	Brak danych.

2.2. Elementy oznakowania

Etykieta zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008, z późniejszymi zmianami

Zawiera:	2-pyrrolidone, Czerwony pigment, Podstawiony diol, Woda
Piktogramy określające z	Brak.
Hasło ostrzegawcze	Brak.
Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia	Mieszanina nie spełnia kryteriów dla jej zaklasyfikowania.

Zwroty wskazujące środki ostrożności

Zapobieganie	Brak danych.
Reagowanie	Brak danych.

Przechowywanie	Brak danych.
Pozbywanie się	Brak danych.
Informacje uzupełniające na etykiecie	Zawiera 1,2-benzoizotiazolin-3-on. Może wywoływać reakcję alergiczną.
2.3. Zwroty ostrzegawcze	Skóra i oczy są potencjalnie narażone na działanie tego produktu Wdychanie oparów i połknięcie tego produktu nie jest możliwe podczas zastosowania produktu zgodnie z przeznaczeniem. Pełne dane dotyczące toksyczności tego preparatu nie są dostępne

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.2. Mieszaniny

Ogólne informacje

Nazwa chemiczna	%	Nr CAS /Nr WE	Nr rejestracyjny CAS	Numer indeksowy	Uwagi
Woda	60-70	7732-18-5 231-791-2	-	-	
Klasyfikacja:	DSD: -				
	CLP: -				
2-pyrrolidone	<15	616-45-5 210-483-1	01-2119475471-37-XXXX	-	
Klasyfikacja:	DSD: Xi;R36				
	CLP: Eye Irrit. 2;H319				
Podstawiony diol	<10	Własność	-	-	
Klasyfikacja:	DSD: -				
	CLP: -				
Czerwony pigment	<5	Własność	01-2119456804-33-XXXX	-	
Klasyfikacja:	DSD: -				
	CLP: -				

Komentarze o składzie Ten system podawania atramentu zawiera atrament wodny.
Pełen tekst zwrotów R zawartych w tej sekcji umieszczono w sekcji 16.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

Ogólne informacje Brak danych.

4.1. Opis środków pierwszej pomocy

Przez drogi oddechowe	Wyprowadzić lub wynieść na świeże powietrze. Jeśli utrzymują się objawy, zapewnić pomoc medyczną.
Przez kontakt ze skórą	Obszary skóry, które miały kontakt z preparatem, należy umyć wodą i delikatnym mydłem. Jeśli utrzymuje się podrażnienie, zapewnić pomoc medyczną.
Przez kontakt z oczyma	Nie trzeć oczu. Natychmiast przemyć oczy dużą ilością czystej, letniej wody (łagodnym strumieniem), przez co najmniej 15 minut lub do momentu usunięcia cząstek. Jeśli utrzymuje się podrażnienie, zapewnić pomoc medyczną.
Przez przewód pokarmowy	W przypadku spożycia dużej ilości skontaktować się z lekarzem.

4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia Brak danych.

4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z uszkodzonym Brak danych.

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

Ogólne zagrożenia pożarowe Brak danych.

5.1. Środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze

Ditlenek węgla, woda, proszki gaśnicze lub piana gaśnicza W przypadku niewielkich (rozpoczynających się) pożarów należy użyć środków takich jak piana, piasek, suche substancje chemiczne lub dwutlenek węgla. W przypadku dużego pożaru należy użyć dużych ilości wody (zalać pożar) i/lub piany, nanoszonej w postaci rozproszonej.

Niewłaściwe środki gaśnicze

Nieznane.

5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Brak danych.

5.3. Informacje dla straży pożarnej

Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Brak danych.

Dla personelu udzielającego pomocy

Brak danych.

Specjalne metody

Nie oznaczone.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Dla personelu nie udzielającego pomocy

Nosić odpowiednie środki ochrony indywidualnej.

Dla personelu udzielającego pomocy

Brak danych.

6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Nie dopuścić do przedostania się do kanalizacji. Nie wylewać do wód powierzchniowych ani systemu kanalizacyjnego.

6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Uwolniony materiał odprowadzić wykopanym rowem, tam gdzie jest to możliwe. Należy zebrać przy pomocy obojętnego materiału chłonnego np. suchej gliny, piasku lub ziemi okrzemkowej, dostępnych w handlu sorbentów lub za pomocą pomp.

6.4. Odniesienia do innych sekcji

Brak danych.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania

Unikać kontaktu ze skórą, oczami i ubraniem.

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności

Chronić przed dziećmi. Chronić przed działaniem wysokiej lub niskiej temperatury.

7.3. Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

Brak danych.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

8.1. Parametry dotyczące kontroli

Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego

Nie podano granic ekspozycji dla składnika/składników.

Dopuszczalne wartości biologiczne

Nie podano biologicznych granic ekspozycji dla składnika/składników.

Zalecane procedury monitorowania

Brak danych.

Pochodny poziom nie powodujący zmian (DNEL)

Brak danych.

Przewidywane stężenia nie powodujące zmian w środowisku (PNEC)

Brak danych.

Wytyczne dotyczące narażenia

Dla tego produktu nie ustalono wartości dopuszczalnych poziomów narażenia.

8.2. Kontrola narażenia

Stosowne techniczne środki kontroli	Używać w dobrze wentylowanym pomieszczeniu.
Indywidualne środki ochrony, takie jak indywidualny sprzęt ochronny	
Ogólne informacje	Aby zminimalizować ryzyko kontaktu substancji ze skórą lub oczami, należy stosować środki ochrony indywidualnej.
Ochrona oczu/twarzy	Brak danych.
Ochrona skóry	
- Ochrona rąk	Brak danych.
- Inne	Brak danych.
Ochrona dróg oddechowych	Brak danych.
Zagrożenia termiczne	Brak danych.
Środki higieniczne	Stosować zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.
Kontrola narażenia środowiskowego	Brak danych.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Postać

Stan fizyczny	Płyn.
Kolor	Purpurowy
Zapach	Brak danych.
Próg zapachu	Brak danych.
pH	9
Temperatura topnienia/krzepnięcia	Brak danych.
Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia	Brak danych.
Temperatura zapłonu	93.3 °C (200.0 °F) Pensky-Martens Closed Cup
Szybkość parowania	Brak danych.
Palność (ciała stałego, gazu)	Brak danych.
Górne/dolne progi palności lub progi wybuchowości	
Dolna granica palności (%)	Brak danych.
Górna granica palności (%)	Brak danych.
Prężność par	Brak danych.
Rozpuszczalność	
Rozpuszczalność (woda)	Brak danych.
Rozpuszczalność (w innych rozpuszczalnikach)	Brak danych.
Współczynnik podziału (n-oktanol/woda)	Brak danych.
Temperatura samozapłonu	Brak danych.
Temperatura rozkładu	Brak danych.
Lepkość	Brak danych.
Właściwości wybuchowe	Brak danych.
Właściwości utleniające	Brak danych.

9.2. Inne informacje

VOC (lotny składnik organiczny) (wagowo %)	240 g/l Metoda 24/ASTM D403-93
---	--------------------------------

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

10.1. Reaktywność	Brak danych.
10.2. Stabilność chemiczna	Stabilne w zalecanych warunkach przechowywania.

10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji	Nie występuje.
10.4. Warunki, których należy unikać	Brak danych.
10.5. Materiały niezgodne	Nie przechowywać z silnymi zasadami i utleniaczami.
10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu	Podczas rozkładu produkt może wydzielać gazowe tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i/lub węglowodory o niskiej masie cząsteczkowej.

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

Ogólne informacje Brak danych.

11.1. Informacje dotyczące skutków toksykologicznych

Toksyczność ostra	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Podrażnienie/uszkodzenie skóry	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Poważne podrażnienie/uszkodzenie oczu	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Uczulenie przy wdychaniu	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Uczulenie przy kontakcie ze skórą	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Mutageniczność komórek zarodka	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Rakotwórczość	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Toksyczność dla rozrodczości	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Toksyczność w stosunku do konkretnych organów po jednokrotnym kontakcie	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Toksyczność w stosunku do konkretnych organów po wielokrotnym kontakcie	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Niebezpieczeństwo zassania	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Składniki	Gatunki	Wyniki próby
2-pyrrolidone (CAS 616-45-5)		
Ostre		
<i>Połknięcie</i>		
LD50	Świnka morska	6500 mg/kg
	Szczur	6500 mg/kg
Podstawiony diol (CAS Własność)		
Ostre		
<i>Połknięcie</i>		
LD50	Szczur	> 5000 mg/kg
<i>Przez drogi oddechowe</i>		
LC50	Szczur	> 5.1 mg/l, 4 Godz.
<i>Skórny</i>		
LD50	Królik	> 2000 mg/kg

Informacje dotyczące mieszanin a informacje dotyczące substancji Brak danych.

Inne informacje Pełne dane dotyczące toksyczności tego preparatu nie są dostępne. Informacje o potencjalnych zagrożeniach dla zdrowia można znaleźć w punkcie 2, natomiast procedury dotyczące udzielania pierwszej pomocy - w punkcie 4.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1. Toksyczność

Produkt			Gatunki	Wyniki próby
CR327Series[M][2] (CAS Mieszanina)				
Wodny				
<i>Ostre</i>				
Ryby	LC50		Płotka grubogłowa (Pimephales promelas)	< 400 mg/l, 96 godziny
Składniki			Gatunki	Wyniki próby
2-pyrrolidone (CAS 616-45-5)				
Wodny				
Skorupiaki	EC50		Wioślarka (Daphnia pulex)	13.21 mg/l, 48 godziny
12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu	Brak danych.			
12.3. Zdolność do bioakumulacji	Brak danych.			
Współczynnik podziału n-oktanol/woda (log Kow)				
2-pyrrolidone			-0.85	
Współczynnik biokoncentracji (BCF)	Brak danych.			
12.4. Mobilność w glebie	Brak danych.			
12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB	Nie jest substancją lub mieszaniną trwałą, ulegającą biakumulacji i toksyczną, ani bardzo trwałą i ulegającą intensywnej bioakumulacji.			
12.6. Inne szkodliwe skutki działania	Brak danych.			

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów

Odpad resztkowy Brak danych.

Zanieczyszczone opakowanie Brak danych.

Kod odpadu wg klasyfikacji UE Brak danych.

Metody utylizacji/informacje Nie utylizować razem z innymi odpadami biurowymi. Nie dopuścić do przedostania się produktu do kanalizacji lub sieci wodociągowej. Usuwać odpady materiału zgodnie z lokalnymi, stanowymi, federalnymi oraz regionalnymi przepisami ochrony środowiska. Zapewnić gromadzenie i utylizację przez licencjonowaną firmę zajmującą się utylizacją. Program recyklingu materiałów eksploatacyjnych HP's Planet Partners zapewnia prosty i wygodny recykling oryginalnych materiałów eksploatacyjnych firmy HP do drukarek atramentowych i laserowych. Więcej informacji o tym programie oraz o dostępności związanych z nim usług w danym kraju można znaleźć na stronie <http://www.hp.com/recycle>.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

Departament Transportu

Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

IATA

Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

IMDG

Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

ADR

Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

Dalsze informacje Produkt nie został zaklasyfikowany jako niebezpieczny zgodnie z normami: DOT, IATA, ADR, IMDG oraz RID.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

Przepisy UE

Rozporządzenie (WE) nr 1005/2009 o substancjach zubożających warstwę ozonową, Załącznik I

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 1005/2009 o substancjach zubożających warstwę ozonową, Załącznik II

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 850/2004 o trwałych organicznych substancjach zanieczyszczających środowisko, Załącznik I ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 689/2008 o eksporcie i imporcie niebezpiecznych substancji chemicznych, Załącznik I, część 1 ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 689/2008 o eksporcie i imporcie niebezpiecznych substancji chemicznych, Załącznik I, część 2 ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 689/2008 o eksporcie i imporcie niebezpiecznych substancji chemicznych, Załącznik I, część 3 ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 689/2008 o eksporcie i imporcie niebezpiecznych substancji chemicznych, Załącznik V ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 166/2006 Załącznik II Rejestr uwolnień i przekazów substancji zanieczyszczających środowisko

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006, artykuł REACH 59(1) Spis kandydacki na bieżąco publikowany przez ECHA

Nie jest na wykazie.

Zezwolenia

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Załącznik XIV

Substancje podlegające zezwoleniom

Nie jest na wykazie.

Ograniczenia dotyczące użytkowania

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Załącznik REACH XVII Substancje podlegające ograniczeniom sprzedaży i stosowania ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie 2004/37/WE: o ochronie pracowników przed zagrożeniami odnoszącymi się do substancji rakotwórczych i mutagennych w miejscu pracy

Nie objęto przepisami

Rozporządzenie 92/85/EWD: o bezpieczeństwie i zdrowiu pracowników w ciąży oraz pracowników, którzy po niedawnym porodzie lub karmiących piersią

Nie objęto przepisami

Inne rozporządzenia UE

Rozporządzenie 96/82/WE (Seveso II) o kontroli poważnych zagrożeń wypadkiem z udziałem substancji niebezpiecznych

Nie objęto przepisami

Dyrektywa 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy

Nie objęto przepisami

Dyrektywa 94/33/WE w sprawie ochrony pracy osób młodych

Nie objęto przepisami

Inne przepisy

Wszystkie substancje chemiczne występujące w tym produkcie firmy HP zostały opisane zgodnie z przepisami dotyczącymi informowania o substancjach chemicznych, obowiązującymi w następujących krajach: USA (TSCA), Unia Europejska (EINECS/ELINCS), Szwajcaria, Kanada (DSL/NDSL), Australia, Japonia, Filipiny, Korea Południowa, Nowa Zelandia i Chiny.

Inne informacje

Przepisy specjalne: Rozporządzenie WE nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (w wersji sprostowanej Dz. Urz. UE L 136 z 29.05.2007 r. str. 3 wraz z późn. sprostowaniami i zm.) Wartości graniczne ekspozycji (patrz Sekcja 8): Rozporządzenie wykonawcze Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r., dotyczące najwyższych wartości granicznych ekspozycji oraz ilości czynników szkodliwych dla zdrowia i środowiska w pracy (Dziennik Ustaw 217/2002 pozycja 1833 z dalszymi zmianami).

Przepisy krajowe Brak danych.

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego Brak danych.

SEKCJA 16: Inne informacje

Źródła Brak danych.

Informacje o metodzie oceny prowadzącej do klasyfikacji mieszaniny Brak danych.

Pełny tekst jakiegokolwiek zwrotów lub zwrotów-R i zwrotów-H zgodnie z sekcjami 2 do 15

R36 Działa drażniąco na oczy.
H319 Powoduje poważne podrażnienie oczu.

Informacje o rewizji

1. IDENTYFIKACJA PREPARATU, IDENTYFIKACJA PRODUCENTA I DYSTRYBUTORA: Alternate Trade Names
SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń: Informacje uzupełniające na etykiecie

Informacje o szkoleniu

Brak danych.

Ograniczenie odpowiedzialności

Niniejsza Karta Charakterystyki jest dostarczana bezpłatnie Klientom firmy Hewlett-Packard Company. Zawiera ona najbardziej aktualne dane znane firmie Hewlett-Packard Company w momencie przygotowywania dokumentu i dołożono wszelkich starań, aby była ona dokładna. Dane te nie mogą być interpretowane jako gwarancja określonych właściwości produktu ani jego przydatności do określonych zastosowań. Niniejszy dokument został przygotowany zgodnie z wymogami jurysdykcji określonych w punkcie 1 powyżej i może nie spełniać wymagań prawnych obowiązujących w innych krajach.

Data wydania

30-09-2014

Informacje producenta

Hewlett-Packard Company
3000 Hanover Street
Palo Alto, California 94304-1112 US
Direct 1-650-857-5020

Objaśnienie skrótów

ACGIH (Amerykańska Konferencja Rządowych Higienistów Przemysłowych - American Conference of Governmental Industrial Hygienists)	Amerykański Instytut Higieny (ACGIH)
CAS	Chemical Abstracts Service
Ustawa o ochronie środowiska naturalnego	Ustawa CERCLA (Comprehensive Environmental Response Compensation and Liability Act)
CFR	Kodeks Federalny (CFR)
COC	Cleveland Open Cup
Departament Transportu	Departament Transportu
EPCRA	Ustawa Emergency Planning and Community Right-to-Know Act (SARA)
IARC	Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem (IARC)
NIOSH	Narodowy Instytut Bezpieczeństwa Zawodowego i Zdrowia w Stanach Zjednoczonych
NTP	Narodowy Program Toksykologiczny (NTP)
OSHA	Ministerstwo Bezpieczeństwa Zawodowego i Zdrowia Stanów Zjednoczonych (OSHA)
PEL	Dopuszczalny poziom ekspozycji
RCRA	Ustawa Resource Conservation and Recovery Act
REC	Zalecane
REL	Zalecany poziom ekspozycji
SARA	Ustawa Superfund Amendments and Reauthorization Act z 1986 r.
NDSch	Poziom ekspozycji krótkotrwałej (STEL)
TCLP: <wartość>	Procedura wymywania właściwości toksycznych
~ = NDS	Wartość progowa
Ustawa o kontroli substancji toksycznych	Ustawa TSCA (Toxic Substances Control Act)
Lotny związek chemiczny (VOC)	Lotne związki organiczne
Wykaz skrótów	Brak danych.

KARTA CHARAKTERYSTYKI

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

1.1. Identyfikator produktu

Nazwa handlowa albo oznaczenie mieszaniny	CR327Series[Y][2]
Numer rejestracyjny	-
Synonimy	Brak.
Data wydania	30-09-2014
Numer wersji	02
Data rewizji	25-05-2015
Zastępuje datę	30-09-2014

1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zidentyfikowane zastosowania Drukowanie atramentowe

Niezalecane zastosowania Nie ustalono.

Identyfikacja firmy

Hewlett-Packard Polska Sp. z o.o.
ul.Szturmowa 2A
02-678 Warszawa, Polska
Numer telefonu +48 22 5657700

Infolinia toksykologiczna firmy Hewlett-Packard
(bezpłatnie na terenie USA) 1-800-457-4209
(bezpośrednio) 1-760-710-0048

Linia obsługi klienta HP
(bezpłatnie na terenie USA) 1-800-474-6836
(bezpośrednio) 1-208-323-2551
Poczta elektroniczna: hpcustomer.inquiries@hp.com
Emergency number +48 42 657 99 00
OPTIONAL +48 42 631 47 67 (24h)

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Klasyfikacja zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008, z późniejszymi zmianami.

Mieszanina ta nie spełnia kryteriów dla jej zaklasyfikowania zgodnie z Rozporządzeniem (WE) 1272/2008, z późniejszymi zmianami.

Klasyfikacja zgodnie z Dyrektywą 67/548/EEC lub 1999/45/EC, z późniejszymi zmianami

Podsumowanie dotyczące zagrożeń

Zagrożenia fizyczne	Nie stwierdzono istnienia zagrożeń fizycznych.
Zagrożenia dla zdrowia	Nie klasyfikowane jako zagrożenie dla zdrowia
Zagrożenia dla środowiska	Nie stwierdzono istnienia zagrożeń ekologicznych.
Zagrożenia szczególne	Brak danych.
Główne objawy	Brak danych.

2.2. Elementy oznakowania

Etykieta zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1272/2008, z późniejszymi zmianami

Zawiera:	2-pyrrolidone, Pigment żółty, Podstawiony diol, Polimerowy, niejonowy dyspergator, Woda
Piktogramy określające z	Brak.
Hasło ostrzegawcze	Brak.
Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia	Mieszanina nie spełnia kryteriów dla jej zaklasyfikowania.

Zwroty wskazujące środki ostrożności

Zapobieganie	Brak danych.
Reagowanie	Brak danych.

Przechowywanie	Brak danych.
Pozbywanie się	Brak danych.
Informacje uzupełniające na etykiecie	Zawiera 1,2-benzoizotiazolin-3-on. Może wywoływać reakcję alergiczną.
2.3. Zwroty ostrzegawcze	Skóra i oczy są potencjalnie narażone na działanie tego produktu Wdychanie oparów i połknięcie tego produktu nie jest możliwe podczas zastosowania produktu zgodnie z przeznaczeniem. Pełne dane dotyczące toksyczności tego preparatu nie są dostępne

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.2. Mieszaniny

Ogólne informacje

Nazwa chemiczna	%	Nr CAS /Nr WE	Nr rejestracyjny CAS	Numer indeksowy	Uwagi
Woda	60-70	7732-18-5 231-791-2	-	-	
Klasyfikacja:	DSD: - CLP: -				
2-pyrrolidone	<15	616-45-5 210-483-1	01-2119475471-37-XXXX	-	
Klasyfikacja:	DSD: Xi;R36 CLP: Eye Irrit. 2;H319				
Podstawiony diol	<10	Własność	-	-	
Klasyfikacja:	DSD: - CLP: -				
Pigment żółty	<5	Własność	-	-	
Klasyfikacja:	DSD: - CLP: -				
Polimerowy, niejonowy dyspergator	<2.5	Własność	-	-	
Klasyfikacja:	DSD: Xn;R22 CLP: Acute Tox. 4;H302				

Komentarze o składzie Ten system podawania atramentu zawiera atrament wodny.

Pełen tekst zwrotów R zawartych w tej sekcji umieszczono w sekcji 16.

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

Ogólne informacje Brak danych.

4.1. Opis środków pierwszej pomocy

Przez drogi oddechowe	Wyprowadzić lub wynieść na świeże powietrze. Jeśli utrzymują się objawy, zapewnić pomoc medyczną.
Przez kontakt ze skórą	Obszary skóry, które miały kontakt z preparatem, należy umyć wodą i delikatnym mydłem. Jeśli utrzymuje się podrażnienie, zapewnić pomoc medyczną.
Przez kontakt z oczyma	Nie trzeć oczu. Natychmiast przemyć oczy dużą ilością czystej, letniej wody (łagodnym strumieniem), przez co najmniej 15 minut lub do momentu usunięcia cząstek. Jeśli utrzymuje się podrażnienie, zapewnić pomoc medyczną.
Przez przewód pokarmowy	W przypadku spożycia dużej ilości skontaktować się z lekarzem.

4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia Brak danych.

4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z uszkodzonym Brak danych.

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

Ogólne zagrożenia pożarowe Brak danych.

5.1. Środki gaśnicze

Odpowiednie środki gaśnicze Dytlenek węgla, woda, proszki gaśnicze lub piana gaśnicza W przypadku niewielkich (rozpoczynających się) pożarów należy użyć środków takich jak piana, piasek, suche substancje chemiczne lub dwutlenek węgla. W przypadku dużego pożaru należy użyć dużych ilości wody (zalać pożar) i/lub piany, nanoszonej w postaci rozproszonyj.

Niewłaściwe środki gaśnicze Nieznane.

5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną Brak danych.

5.3. Informacje dla straży pożarnej

Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną Brak danych.

Dla personelu udzielającego pomocy Brak danych.

Specjalne metody Nie oznaczone.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Dla personelu nie udzielającego pomocy Nosić odpowiednie środki ochrony indywidualnej.

Dla personelu udzielającego pomocy Brak danych.

6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska Nie dopuścić do przedostania się do kanalizacji. Nie wylewać do wód powierzchniowych ani systemu kanalizacyjnego.

6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia Uwolniony materiał odprowadzić wykopanym rowem, tam gdzie jest to możliwe. Należy zebrać przy pomocy obojętnego materiału chłonnego np. suchej gliny, piasku lub ziemi okrzemkowej, dostępnych w handlu sorbentów lub za pomocą pomp.

6.4. Odniesienia do innych sekcji Brak danych.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie

7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania Unikać kontaktu ze skórą, oczami i ubraniem.

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności Chronić przed dziećmi. Chronić przed działaniem wysokiej lub niskiej temperatury.

7.3. Szczególne zastosowanie(-a) końcowe Brak danych.

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

8.1. Parametry dotyczące kontroli

Dopuszczalne wartości narażenia zawodowego Nie podano granic ekspozycji dla składnika/składników.

Dopuszczalne wartości biologiczne Nie podano biologicznych granic ekspozycji dla składnika/składników.

Zalecane procedury monitorowania Brak danych.

Pochodny poziom nie powodujący zmian (DNEL)	Brak danych.
Przewidywane stężenia nie powodujące zmian w środowisku (PNEC)	Brak danych.
Wytyczne dotyczące narażenia	Dla tego produktu nie ustalono wartości dopuszczalnych poziomów narażenia.
8.2. Kontrola narażenia	
Stosowne techniczne środki kontroli	Używać w dobrze wentylowanym pomieszczeniu.
Indywidualne środki ochrony, takie jak indywidualny sprzęt ochronny	
Ogólne informacje	Aby zminimalizować ryzyko kontaktu substancji ze skórą lub oczami, należy stosować środki ochrony indywidualnej.
Ochrona oczu/twarzy	Brak danych.
Ochrona skóry	
- Ochrona rąk	Brak danych.
- Inne	Brak danych.
Ochrona dróg oddechowych	Brak danych.
Zagrożenia termiczne	Brak danych.
Środki higieniczne	Stosować zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.
Kontrola narażenia środowiskowego	Brak danych.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Postać

Stan fizyczny	Płyn.
Kolor	Żółty
Zapach	Brak danych.
Próg zapachu	Brak danych.
pH	9
Temperatura topnienia/krzepnięcia	Brak danych.
Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia	Brak danych.
Temperatura zapłonu	93.3 °C (200.0 °F) Pensky-Martens Closed Cup
Szybkość parowania	Brak danych.
Palność (ciała stałego, gazu)	Brak danych.
Górne/dolne progi palności lub progi wybuchowości	
Dolna granica palności (%)	Brak danych.
Górna granica palności (%)	Brak danych.
Prężność par	Brak danych.
Rozpuszczalność	
Rozpuszczalność (woda)	Brak danych.
Rozpuszczalność (w innych rozpuszczalnikach)	Brak danych.
Współczynnik podziału (n-oktanol/woda)	Brak danych.
Temperatura samozapłonu	Brak danych.
Temperatura rozkładu	Brak danych.
Lepkość	Brak danych.
Właściwości wybuchowe	Brak danych.

Właściwości utleniające	Brak danych.
9.2. Inne informacje	
VOC (lotny składnik organiczny) (wagowo %)	231 g/l Metoda 24/ASTM D403-93

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

10.1. Reaktywność	Brak danych.
10.2. Stabilność chemiczna	Stabilne w zalecanych warunkach przechowywania.
10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji	Nie występuje.
10.4. Warunki, których należy unikać	Brak danych.
10.5. Materiały niezgodne	Nie przechowywać z silnymi zasadami i utleniaczami.
10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu	Podczas rozkładu produkt może wydzielać gazowe tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i/lub węglowodory o niskiej masie cząsteczkowej.

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

Ogólne informacje Brak danych.

11.1. Informacje dotyczące skutków toksykologicznych

Toksyczność ostra	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Podrażnienie/uszkodzenie skóry	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Poważne podrażnienie/uszkodzenie oczu	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Uczulenie przy wdychaniu	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Uczulenie przy kontakcie ze skórą	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Mutageniczność komórek zarodka	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Rakotwórczość	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Toksyczność dla rozrodczości	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Toksyczność w stosunku do konkretnych organów po jednokrotnym kontakcie	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Toksyczność w stosunku do konkretnych organów po wielokrotnym kontakcie	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Niebezpieczeństwo zassania	W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

Składniki	Gatunki	Wyniki próby
2-pyrrolidone (CAS 616-45-5)		
Ostre		
<i>Połknięcie</i>		
LD50	Świnka morska	6500 mg/kg
	Szczur	6500 mg/kg
Podstawiony diol (CAS Własność)		
Ostre		
<i>Połknięcie</i>		
LD50	Szczur	> 5000 mg/kg
<i>Przez drogi oddechowe</i>		
LC50	Szczur	> 5.1 mg/l, 4 Godz.
<i>Skórny</i>		
LD50	Królik	> 2000 mg/kg
Informacje dotyczące mieszanin a informacje dotyczące substancji	Brak danych.	

Inne informacje

Pełne dane dotyczące toksyczności tego preparatu nie są dostępne
 Informacje o potencjalnych zagrożeniach dla zdrowia można znaleźć w punkcie 2, natomiast
 procedury dotyczące udzielania pierwszej pomocy - w punkcie 4.

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne**12.1. Toksyczność**

Produkt		Gatunki	Wyniki próby
CR327Series[Y][2] (CAS Mieszanina)			
Wodny			
<i>Ostre</i>			
Ryby	LC50	Płotka grubogłowa (Pimephales promelas)	< 400 mg/l, 96 godziny

Składniki		Gatunki	Wyniki próby
2-pyrrolidone (CAS 616-45-5)			
Wodny			
Skorupiaki	EC50	Wioślarka (Daphnia pulex)	13.21 mg/l, 48 godziny

12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu Brak danych.

12.3. Zdolność do bioakumulacji Brak danych.

Współczynnik podziału n-oktanol/woda (log Kow)
 2-pyrrolidone -0.85

Współczynnik biokoncentracji (BCF) Brak danych.

12.4. Mobilność w glebie Brak danych.

12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB Nie jest substancją lub mieszaniną trwałą, ulegającą biakumulacji i toksyczną, ani bardzo trwałą i ulegającą intensywnej bioakumulacji.

12.6. Inne szkodliwe skutki działania Brak danych.

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami**13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów**

Odpad resztkowy Brak danych.

Zanieczyszczone opakowanie Brak danych.

Kod odpadu wg klasyfikacji UE Brak danych.

Metody utylizacji/informacje Nie utylizować razem z innymi odpadami biurowymi. Nie dopuścić do przedostania się produktu do kanalizacji lub sieci wodociągowej.
 Usuwać odpady materiału zgodnie z lokalnymi, stanowymi, federalnymi oraz regionalnymi przepisami ochrony środowiska.
 Zapewnić gromadzenie i utylizację przez licencjonowaną firmę zajmującą się utylizacją.
 Program recyklingu materiałów eksploatacyjnych HP's Planet Partners zapewnia prosty i wygodny recykling oryginalnych materiałów eksploatacyjnych firmy HP do drukarek atramentowych i laserowych. Więcej informacji o tym programie oraz o dostępności związanych z nim usług w danym kraju można znaleźć na stronie <http://www.hp.com/recycle>.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu**Departament Transportu**

Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

IATA

Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

IMDG

Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

ADR

Nie podlega zarządzeniom obejmującym niebezpieczne towary.

Dalsze informacje Produkt nie został zaklasyfikowany jako niebezpieczny zgodnie z normami: DOT, IATA, ADR, IMDG oraz RID.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

Przepisy UE

Rozporządzenie (WE) nr 1005/2009 o substancjach zubożających warstwę ozonową, Załącznik I

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 1005/2009 o substancjach zubożających warstwę ozonową, Załącznik II

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 850/2004 o trwałych organicznych substancjach zanieczyszczających środowisko, Załącznik I ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 689/2008 o eksporcie i imporcie niebezpiecznych substancji chemicznych, Załącznik I, część 1 ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 689/2008 o eksporcie i imporcie niebezpiecznych substancji chemicznych, Załącznik I, część 2 ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 689/2008 o eksporcie i imporcie niebezpiecznych substancji chemicznych, Załącznik I, część 3 ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 689/2008 o eksporcie i imporcie niebezpiecznych substancji chemicznych, Załącznik V ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 166/2006 Załącznik II Rejestr uwolnień i przekazów substancji zanieczyszczających środowisko

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006, artykuł REACH 59(1) Spis kandydacki na bieżąco publikowany przez ECHA

Nie jest na wykazie.

Zezwolenia

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Załącznik XIV Substancje podlegające zezwoleniom

Nie jest na wykazie.

Ograniczenia dotyczące użytkowania

Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Załącznik REACH XVII Substancje podlegające ograniczeniom sprzedaży i stosowania ze zmianami

Nie jest na wykazie.

Rozporządzenie 2004/37/WE: o ochronie pracowników przed zagrożeniami odnoszącymi się do substancji rakotwórczych i mutagennych w miejscu pracy

Nie objęto przepisami

Rozporządzenie 92/85/EWD: o bezpieczeństwie i zdrowiu pracowników w ciąży oraz pracowników, którzy po niedawnym porodzie lub karmiących piersią

Nie objęto przepisami

Inne rozporządzenia UE

Rozporządzenie 96/82/WE (Seveso II) o kontroli poważnych zagrożeń wypadkiem z udziałem substancji niebezpiecznych

Nie objęto przepisami

Dyrektywa 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy

Nie objęto przepisami

Dyrektywa 94/33/WE w sprawie ochrony pracy osób młodych

Nie objęto przepisami

Inne przepisy

Wszystkie substancje chemiczne występujące w tym produkcie firmy HP zostały opisane zgodnie z przepisami dotyczącymi informowania o substancjach chemicznych, obowiązującymi w następujących krajach: USA (TSCA), Unia Europejska (EINECS/ELINCS), Szwajcaria, Kanada (DSL/NDSL), Australia, Japonia, Filipiny, Korea Południowa, Nowa Zelandia i Chiny.

Inne informacje

Przepisy specjalne: Rozporządzenie WE nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (w wersji sprostowanej Dz. Urz. UE L 136 z 29.05.2007 r. str. 3 wraz z późn. sprostowaniami i zm.)

Wartości graniczne ekspozycji (patrz Sekcja 8): Rozporządzenie wykonawcze Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r., dotyczące najwyższych wartości granicznych ekspozycji oraz ilości czynników szkodliwych dla zdrowia i środowiska w pracy (Dziennik Ustaw 217/2002 pozycja 1833 z dalszymi zmianami).

Przepisy krajowe

Brak danych.

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Brak danych.

SEKCJA 16: Inne informacje

Źródła

Brak danych.

Informacje o metodzie oceny prowadzącej do klasyfikacji mieszaniny

Brak danych.

Pełny tekst jakiegokolwiek zwrotów lub zwrotów-R i zwrotów-H zgodnie z sekcjami 2 do 15

R22 Działa szkodliwie po połknięciu.

R36 Działa drażniąco na oczy.

H302 Działa szkodliwie po połknięciu.

H319 Powoduje poważne podrażnienie oczu.

Informacje o rewizji

1. IDENTYFIKACJA PREPARATU, IDENTYFIKACJA PRODUCENTA I DYSTRYBUTORA: Alternate Trade Names

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń: Informacje uzupełniające na etykiecie

SKŁAD/INFORMACJA O SKŁADNIKACH

Informacje o szkoleniu

Brak danych.

Ograniczenie odpowiedzialności

Niniejsza Karta Charakterystyki jest dostarczana bezpłatnie Klientom firmy Hewlett-Packard Company. Zawiera ona najbardziej aktualne dane znane firmie Hewlett-Packard Company w momencie przygotowywania dokumentu i dołożono wszelkich starań, aby była ona dokładna. Dane te nie mogą być interpretowane jako gwarancja określonych właściwości produktu ani jego przydatności do określonych zastosowań. Niniejszy dokument został przygotowany zgodnie z wymogami jurysdykcji określonych w punkcie 1 powyżej i może nie spełniać wymagań prawnych obowiązujących w innych krajach.

Data wydania

30-09-2014

Informacje producenta

Hewlett-Packard Company

3000 Hanover Street

Palo Alto, California 94304-1112 US

Direct 1-650-857-5020

Objaśnienie skrótów

ACGIH (Amerykańska Konferencja Rządowych Higienistów Przemysłowych - American Conference of Governmental Industrial Hygienists)	Amerykański Instytut Higieny (ACGIH)
CAS	Chemical Abstracts Service
Ustawa o ochronie środowiska naturalnego	Ustawa CERCLA (Comprehensive Environmental Response Compensation and Liability Act)
CFR	Kodeks Federalny (CFR)
COC	Cleveland Open Cup
Departament Transportu	Departament Transportu
EPCRA	Ustawa Emergency Planning and Community Right-to-Know Act (SARA)
IARC	Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakiem (IARC)
NIOSH	Narodowy Instytut Bezpieczeństwa Zawodowego i Zdrowia w Stanach Zjednoczonych
NTP	Narodowy Program Toksykologiczny (NTP)
OSHA	Ministerstwo Bezpieczeństwa Zawodowego i Zdrowia Stanów Zjednoczonych (OSHA)
PEL	Dopuszczalny poziom ekspozycji
RCRA	Ustawa Resource Conservation and Recovery Act
REC	Zalecane
REL	Zalecany poziom ekspozycji
SARA	Ustawa Superfund Amendments and Reauthorization Act z 1986 r.
NDSch	Poziom ekspozycji krótkotrwałej (STEL)
TCLP: <wartość>	Procedura wymywania właściwości toksycznych
~ = NDS	Wartość progowa
Ustawa o kontroli substancji toksycznych	Ustawa TSCA (Toxic Substances Control Act)
Lotny związek chemiczny (VOC)	Lotne związki organiczne
Wykaz skrótów	Brak danych.